

Instituirea Paștilor (Exodul 12:1-28)

Această secțiune a cărții prezintă în detaliu instrucțiunile cu privire la primul Paște și porunca de a sărbători Paștile pentru totdeauna de atunci înainte. Sunt oferite legi cu privire la masa de Paște (12:1-11), la stropirea ușilor caselor cu sânge (12:7, 21-22) și la modul de celebrare a sărbătorii azimelor (12:14-20). În fine, pasajul prezintă rațiunea și scopul divin al evenimentului Paștelui.

12:1-2. Domnul a zis lui Moise și lui Aaron în țara Egiptului: "Luna aceasta va fi pentru voi cea dintâi lună; ea va fi pentru voi cea dintâi lună a anului."

Legile privitoare la Paște au fost date "în Egipt" (12:1). Precizarea locului are rolul de a evita atribuirea tuturor legilor ebraice perioadei petrecute la Muntele Sinai (Exodul 20 și mai departe). Cu alte cuvinte, israeliții nu au reprezentat o societate fără legi înainte de a i se fi dat codul legilor la Muntele Sinai. Este interesant să observăm și faptul că legile de la Sinai intră rareori în detaliile sărbătorii Paștilor (cu excepția capitolului Deuteronom 16) - motivul fiind evident: legile cu privire la Paște fuseseră date deja în Egipt.

Anunțul acesta nu determină apariția unei schimbări în calendarul ebraic. Textul spune în original că: "Această lună este pentru voi prima lună". Astfel că Paștele are loc în vremea Anului Nou ebraic. Iar acum, israeliții au cu adevărat un motiv să sărbătorească - un nou început născut prin răscumpărarea din Egipt!

Din alte texte aflăm că prima lună era luna Abib (vezi Exodul

13:4; 23:15; 34:18). În calendarul ebraic din vremea exilului în Babilon, această lună se numește Nisan (Neemia 2:1; Estera 3:7). Anul Nou corespunde în general lunilor martie și aprilie.

12:3. Vorbiți întregii adunări a lui Israel și spuneți-i: "În ziua a zecea a acestei luni, fiecare om să ia un miel de fiecare familie, un miel de fiecare casă."

Aceasta este prima referire la "adunarea lui Israel". Cuvântul 'dh înseamnă "o adunare". Septuaginta, Vulgata și alte manuscrise medievale preferă expresia "fiii lui Israel". Nu este nevoie însă de un astfel de amendament. Este prima dată când suntem martori la întemeierea evreilor ca entitate comunitară.⁸

Fiecare "familie" trebuie să își asigure un miel. Termenul este, de fapt, "casa părinților" și corespunde unei familii extinse, unei subunități a clanului. Mielul trebuie procurat în a zecea zi din prima lună. Această zi este deosebită: Yom Kippur (Ziua Ispășirii) se sărbătorește în a zecea zi din luna a șaptea (Leviticul 23:27), iar israeliții trec Iordanul în țara promisă în a zecea zi din prima lună. În Biblie, numărul zece simbolizează de multe ori terminarea: de exemplu, cele zece porunci, cele zece urgii etc. Aici, el poate semnifica izbăvirea completă a lui Israel din Egipt.

12:4. Dacă sunt prea puțini în casă pentru un miel, să-l ia cu vecinul lui cel mai de aproape, după numărul sufletelor; să faceți socoteala cât poate mânca fiecare din mielul acesta.

Versetul 4 începe cu o particulă care în ebraică introduce o construcție "dacă... atunci". Dacă într-o familie nu sunt destui membri ca să consume mielul întreg, atunci două familii învecinate ("apropiate") pot lua masa împreună. Aceasta ar permite celor două familii să împartă și cheltuielile pentru masă.

Conform lui Iosefus (ne spune Sarna): "...în vremea celui de-al doilea Templu era necesar un minim de zece persoane care să participe la acest ritual. Sacrificarea animalului se făcea în grupuri de cel puțin treizeci."⁹

Nu se spune de ce trebuia consumată toată jertfa. Probabil scopul era să fie simbolizată răscumpărarea completă și absolută din țara Egiptului.

12:5. Să fie un miel fără cusur, de parte bărbătească, de un an; veți putea să luați un miel sau un ied.

Sunt prezentate acum calitățile necesare animalului ce trebuia sacrificat și mâncat. În primul rând, acesta va fi "complet", "perfect" sau "fără cusur". Puritatea jertfei este afirmată astfel ca o condiție. Mielul mai trebuia să aibă un an și să fie mascul, caracteristici care, conform legii de la Sinai, îl făceau să fie considerat un animal curat. În felul acesta, mielul putea fi adus ca jertfă și mâncat.¹⁰

Animalele sacrificate puteau fi miei sau iezi. Termenul ebraic include ambele categorii.

Mai târziu, profeții vor folosi imaginea mielului de jertfă cu referire la lucrarea viitorului Mesia. Isaia 53:7 spune: "Când a fost chinuit și asuprit, n-a deschis gura deloc, ca un miel pe care-l duci la măcelărie și ca o oaie mută înaintea celor ce o tund: n-a deschis gura."

12:6. Să-l păstrați până în ziua a paisprezecea a lunii acesteia; și toată adunarea lui Israel să-l junghie seara.

Fiecare familie trebuie să îl păzească sau să "păstreze" animalul de jertfă timp de patru zile - acesta trebuie ferit de orice rănire sau influență păgână. Apoi, în ziua a paisprezecea din prima lună, poporul trebuie să ucidă miei / iezi în același moment. Jertfa este un gest unitar de închinare.

Termenul pentru "adunare" este folosit aici pentru prima dată cu referire la poporul lui Dumnezeu. El înseamnă, de fapt, "întrunire": poporul Israel se întrunește pentru un serviciu comun de închinare. Actul de răscumpărare îi leagă pe evrei laolaltă înaintea Domnului ca popor al legământului.

Momentul jertfei poporului este destul de neclar. Traducerea directă a textului ebraic spune: "între cele două apusuri / seri". Unii cercetători au sugerat că aceasta ar însemna "amurg", adică momentul dintre apus și întuneric.

12:7. Să ia din sângele lui și să ungă amândoi stâlpii ușii și pragul de sus al caselor unde îl vor mânca.

Fiecare familie trebuie să ia din sângele animalului jertfit și să-l pună pe "amândoi stâlpii ușii și pragul de sus" al intrării în casă. Fiecare latură a intrării trebuie să fie stropită cu sânge. Scopul acestui act este afirmat ulterior, în versetul 13: este un semn exterior că cei dinăuntru fac parte din poporul Domnului. Cu alte cuvinte, sângele indică faptul că au fost puși deoparte ca membri ai comunității lui Dumnezeu.

Dar de ce să se folosească sângele ca semn? Pe parcursul Vechiului Testament, vărsarea de sânge simbolizează de multe ori intrarea în legământul lui Dumnezeu și existența ca parte a acestui legământ (vezi, de exemplu, Geneza 15:9-17; 17:9-14). Sângele este esența vieții și de aceea el simbolizează extremitatea relației legământului care cuprinde viața și moartea. Evreii poartă semnul lui Dumnezeu și trăiesc; egiptenii nu au nici un semn și mulți dintre ei mor.

12:8. Carnea s-o mănânce chiar în noaptea aceea, friptă la foc; și anume s-o mănânce cu azime și cu verdețuri amare.

Poporul evreu trebuia să mănânce animalul prăjit la foc sau gătit complet. Acesta era un lucru nou, deoarece în Orientul Apropiat din

vechime ritualurile păgâne includeau consumarea unei jertfe crude sau gătite pe jumătate.¹¹ Domnul desființa astfel de sărbători sângeroase, idolatre.

"Azimele" (*mātāsh*) trebuiau să facă parte și ele din masa de Paște. Acestea semnifică plecarea grăbită a evreilor din Egipt. Ei nu au avut timp să lase pâinea să dospească, ci au plecat cu azime învelite în hainele pe care le-au purtat pe umeri (vezi 12:34).

"Verdețurile amare" erau incluse în meniu. Acestea simbolizează viețile lor amare în sclavia din Egipt (vezi Exodul 1:14). Dar acum vor fi eliberați din acea amărăciune!

12:9. Să nu-l mâncați crud sau fiert în apă; ci să fie fript la foc: atât capul, cât și picioarele și măruntaiele.

Repetarea poruncii ca animalul să fie fript are rolul de a pune accentul pe metoda de gătire. Textul mai spune că toate părțile animalului trebuie prăjite deodată: nici o parte nu trebuie să rămână neatinsă de foc. Această rețetă s-a păstrat în toată istoria Paștilor Israelului, după cum confirmă 2 Cronici 35:13, care în original spune: "Au fript Paștile la foc, după orânduială, și au fiert lucrurile sfinte în cazane, căldări și tigăi. Și le-au împărțit în grabă la tot poporul."

12:10. Să nu lăsați nimic din el până a doua zi dimineața; și, dacă va rămâne ceva din el până a doua zi dimineața, să-l ardeți în foc.

Particula ebraică negativă *lōʿ*, alături de un verb la imperfect, este des folosită în textele legislative din Vechiul Testament (opt din cele zece porunci sunt enunțate astfel). În literatura legislativă ea indică o interdicție. Exact același rol îl are și la începutul acestui verset: aceasta este o lege pe care Israel trebuie să o respecte.

Jertfa trebuia mâncată în totalitate. Dar, dacă nu se putea, resturile trebuiau arse în foc. Carnea animalului fusese pusă deoparte

pentru sărbătoarea Paștilor; era prea sfântă pentru a fi folosită în altă ocazie. Evreii nu aveau voie să păstreze din ea pentru mai târziu. Pe lângă aceasta, consumarea integrală a jertfei arată spre caracterul complet și eficacitatea ei. Ea semnifică o răscumpărare făcută de la început până la capăt.

12:11. Când îl veți mânca, să aveți mijlocul încins, încălțăminte în picioare și toiagul în mână; și să-l mâncați în grabă; căci sunt Paștile Domnului.

Fiecare persoană care mănâncă din jertfă trebuie să se îmbrace în felul următor: să aibă toate hainele pe ea, o curea în jurul taliei, sandale în picioare și un toiag pentru umblat în mână. Această ținută sugerează faptul că israeliții trebuie să fie gata să plece din Egipt în orice moment al sărbătorii nocturne. Îmbrăcați complet, participanții trebuie să mănânce carnea "în grabă". În original, acest termen nu înseamnă doar "repede", ci are și un sens puternic de alarmă / freamăt / pericol.¹²

Cuvântul pentru Paște este *pēsāh*. Aceasta e prima dată când este folosit în Biblie. Înțelesul lui exact este subiectul multor dispute aprinse.¹³ În orice caz, *pēsāh* este cuvântul principal folosit în Biblie pentru sărbătoarea răscumpărării lui Israel din Egipt (vezi Exodul 12:21, 27, 43, 48; 34:25; etc.). Nu avem nici o dovadă și nici un motiv să credem că acesta era un termen sau un concept deja existent pe care evreii și l-au însușit.

Esența Paștilor nu este eliberarea lui Israel din Egipt. Și nici nu este umilirea lui Faraon în Egipt. Scopul său este mai degrabă glorificarea și preamărirea Domnului: "sunt Paștile Domnului".

12:12. În noaptea aceea, Eu voi trece prin țara Egiptului și voi lovi pe toți întâii născuți din țara Egiptului, de la oameni până la dobitoace; și voi face judecată împotriva tuturor zeilor Egiptului: Eu, Domnul.

Tema exodului este enunțată aici. Dumnezeu Își va demonstra

superioritatea asupra "tuturor" zeilor falși ai Egiptului (superioritate demonstrată deja prin urgiile îndreptate împotriva anumitor zei). Faraon este inclus și el. Toți aceștia sunt niște pseudo-zei. Aceasta e o afirmare importantă a monoteismului.

Antagonismul este confirmat prin folosirea adversativă a prepoziției *beth* în acest verset: "și voi face judecată împotriva tuturor zeilor Egiptului".¹⁴ Întrecerea dintre divinități se apropie de punctul culminant.

12:13. Sângele vă va sluji ca semn pe casele unde veți fi. Eu voi vedea sângele și voi trece pe lângă voi, așa că nu vă va nimici nici o urgie, atunci când voi lovi țara Egiptului.

În urgia a zecea, Dumnezeu va face din nou deosebire între poporul Său și poporul lui Faraon. Cei ce Îi aparțin Domnului vor avea semnul pe casele lor și nu vor fi loviți de urgie. Cei care nu își vor însemna casele cu sânge vor suferi urgia.

Trebuie să observăm faptul că sângele este doar "un semn". Este un simbol fizic care arată spre o realitate spirituală; această realitate este că oamenii din casele acoperite de sânge îi aparțin Domnului. Sângele nu face ca oamenii respectivi să fie ai Domnului, ci doar anunță lucrul acesta.¹⁵

Verbul "Voi trece peste" este *push*. Din acest verb derivă numele ebraic pentru Paște, *Pesach*. Actul lui Dumnezeu de a trece peste poporul legământului în cadrul acestei ultime urgii este motivul pentru care sărbătoarea se numește *Pesach*, sau "trecere peste".

12:14. Și pomenirea acestei zile s-o păstrați și s-o prăznuiți printr-o sărbătoare în cinstea Domnului; s-o prăznuiți ca o lege veșnică pentru urmașii voștri.

Paștile trebuie să aibă un caracter peren, adică să fie sărbătorit "de-a lungul generațiilor". Astfel că sărbătoarea nu este doar pentru evreii

din Egipt, ci și pentru urmașii lor, pentru ca generațiile viitoare să înțeleagă și să-și amintească de eliberarea măreață adusă de Domnul atunci când i-a scos pe copiii lui Israel din Egipt.

Acest verset folosește trei termeni pentru a defini Paștile. În primul rând, el este o "pomenire". Acest substantiv provine din verbul care înseamnă "a-și aminti / a pomeni". Astfel Paștele are rolul de a aminti poporului evreu de viața sa de sclavie și de evenimentele prin care au fost răscumparați.

În al doilea rând, Paștele este o "sărbătoare". Sensul mai specific al acestui cuvânt este acela de "sărbătoare a adunării" sau "sărbătoare a peleginilor".¹⁶ Evreii sunt chemați să se adune la un loc și să vină înaintea Domnului; este o sărbătoare a comunității (vezi Exodul 23:14-17).

În fine, Paștele este o "lege veșnică". Termenul ebraic pentru "lege" înseamnă "lege / regulă / statut". Vedem astfel o lege pe care Dumnezeu o dă lui Israel înaintea celor revelate la Sinai. Israel nu era un popor fără legi înainte de a se aduna la munte. Observați și caracterul continuu, obligatoriu al legii: legat de "lege" este un adjectiv masculin care are semnificații diferite, dar în contextul pasajului nostru înseamnă probabil "în existență continuă / în perpetuitate".

Porunca de a păstra Paștele este subliniată prin repetarea acestei legi în Exodul 12:24 și 13:10.

12:15. Timp de șapte zile veți mânca azime. Din cea dintâi zi veți scoate aluatul din casele voastre: căci oricine va mânca pâine dospită, din ziua întâi până în ziua a șaptea, va fi nimicit din Israel.

Este momentul în care se enunță alte reguli și detalii referitoare la sărbătoarea Paștilor.¹⁷ În acest verset ne sunt puse înainte trei legi. În primul rând, evreii nu au voie să mănânce pâine dospită în timpul praznicului. În al doilea rând, ei trebuie să "scoată aluatul din case" - probabil că această poruncă avea rolul de a-i împiedica să folosească

din greșeală drojdie în mâncare. Și, în fine, praznicul trebuie să dureze șapte zile (bineînțeles că numărul șapte reflectă de multe ori ideea de desăvârșire).

Pedeapsa cu "nimicirea" din Israel este foarte des întâlnită în Tora (vezi, de ex., Leviticul 17:10; 20:3, 5, 6). Într-un sens general, semnificația ei este aceea că persoana respectivă nu mai este considerată ca făcând parte din comunitatea lui Israel aflată în legământ și nu mai primește nici una din binecuvântările asociate apartenenței la acea comunitate. Un asemenea om nu mai poate avea părtășie cu poporul Israel și nu mai poate sta în mijlocul lui. Este o consecință extrem de gravă care subliniază seriozitatea și importanța legilor referitoare la Paște.

12:16. În ziua dintâi veți avea o adunare de sărbătoare sfântă; și în ziua a șaptea veți avea o adunare de sărbătoare sfântă. Să nu faceți nici o muncă în zilele acelea; veți putea numai să pregătiți mâncarea fiecărui ins.

În prima și în ultima zi a sărbătorii, evreii trebuie să aibă o "adunare de sărbătoare sfântă", o întâlnire a poporului lui Dumnezeu. Termenul "adunare de sărbătoare sfântă" este folosit de șaptesprezece ori în Tora (de unsprezece ori în Leviticul 23, de patru ori în Numeri 28-29 și de două ori în Exodul). Aceasta este prima sa apariție în Biblie. El este un termen tehnic care definește o adunare religioasă în ziua Sabatului sau în alte zile sfinte, puse deoparte.

Interzicerea prestării vreunei munci în aceste două zile este enunțată în forma cea mai accentuată posibil în limba ebraică. Atunci când negativul se folosește împreună cu "toți / oricare", el exprimă o negare absolută, absolut nimeni cu nici o excepție.¹⁸ În sensul acesta, prima și ultima zi a Paștilor se aseamănă mult cu Sabatul de mai târziu (vezi Exodul 20:8-11).

12:17. Să țineți sărbătoarea azimelor, căci chiar în ziua aceea voi scoate

oștile voastre din țara Egiptului; să țineți ziua aceea ca o lege veșnică pentru urmașii voștri.

Propoziția de început sună în realitate în felul următor: "Să țineți [sau păziți] *mătsot-ul*", adică azimele. Ea a primit diverse interpretări. Unii, cum ar fi traducătorii versiunii NIV a Bibliei, susțin că aici avem de-a face cu o elipsă; cu alte cuvinte, termenul pentru "sărbătoare" a fost omis (probabil datorită unei greșeli ulterioare de transcriere). Traducătorii Septuagintei și ai Pentateuhului Samaritean cred că termenul *mătsōt* a fost copiat incorect și că ar trebuie să fie de fapt *mīts'vāh* (cuvântul ebraic pentru "poruncă"), astfel că fraza ar suna astfel: "Să țineți porunca", referindu-se la poruncile anterioare cu privire la Paște. O anumită interpretare rabinică interpretează literal fraza și spune că porunca este de fapt de a proteja pâinea de Paște pentru ca nici un element necurat (cum ar fi drojdia) să nu intre în ea.¹⁹ Descrierea felului în care Dumnezeu îi scoate pe evrei din Egipt după "oștile" sau triburile lor are o nuanță militară (vezi comentariul asupra versetului 6:26).

Propoziția finală spune că sărbătoarea Paștilor va fi "o lege veșnică pentru urmașii voștri". Exact cuvintele acestea au apărut mai devreme, în versetul 14. Repetiția are scopul de a sublinia importanța și binecuvântarea Paștilor pentru generațiile viitoare, pentru urmașii evreilor.

Verbul utilizat în acest verset, "voi scoate", este un perfect Hiphil. Timpul perfect în ebraică semnifică o acțiune încheiată. Dar cum este posibil lucrul acesta din moment ce eliberarea nu a avut loc încă? Probabil că avem de-a face cu ceea ce Gesenius numește *perfectum confidentiae*, adică o exprimare a faptelor care se vor întâmpla cu certitudine în viitorul foarte apropiat.²⁰ Deoarece Dumnezeu rostește aceste cuvinte, ele se vor împlini cu siguranță!

12:18. În luna întâi, din a paisprezecea zi a lunii, seara, să mâncați azime, până în seara zilei a douăzeci și una a lunii.

Zilele și săptămânile sfinte, puse deoparte încep și se sfârșesc seara. Leviticul 23:32 spune: "din seara zilei ... până în seara următoare să prăznuiți Sabatul vostru". Acest obicei este probabil o imagine a săptămânii creației din Geneza 1 în care zilele creației încep seara, după câte se pare: "... a fost o seară și apoi a fost o dimineață: aceasta a fost ziua întâi" (1:5).

12:19. Timp de șapte zile să nu se găsească aluat în casele voastre; căci oricine va mânca pâine dospită va fi nimic din adunarea lui Israel, fie străin, fie băștinaș.

Legile cu privire la drojdie și sancțiunile prevăzute se aplică nu doar cetățeanului născut în poporul lui Dumnezeu ("adunarea lui Israel"), ci și "străinului" sau "vizitatorului". Cuvântul ebraic se referă la un cetățean străin rezident, la o persoană care nu era chiar străină. Este vorba de cineva care locuiește în Israel, dar nu este israelit prin naștere sau prin moștenire. În Israel, străinul avea un statut special și diferite drepturi, cum ar fi cele de participare la slujbele religioase.

În acest verset, legile Paștilor se aplică atât străinilor, cât și băștinașilor. Dar participarea străinilor la sărbătoare suportă o restricție: *ger*-ul nu are voie să mănânce din miel și nici nu poate participa la praznic decât dacă este circumcis, ca orice israelit din naștere. El trebuie să poarte semnul fizic al apartenenței la poporul lui Dumnezeu, altfel nu poate participa la sărbătoare.

Pentru a vedea consecințele neascultării, vezi comentariul asupra versetului 12:15.

Prepoziția ebraică *b'* (*sau beth*) este atașată atât "străinului" cât și "băștinașului". Utilizarea sa aici are rol specificativ și delimitează domeniul de acțiune al verbului.²¹ Cu alte cuvinte, ea are sensul de "cu referire la".

12:20. Să nu mâncați pâine dospită; ci, în toate locuințele voastre, să mâncați azime.

Încheierea poruncii de a nu mânca pâine dospită și de a mânca *matsah* este accentuată în acest verset. Ea are forma unui paralelism antitetiv cu o structură internă de chiasm. Versetul arată astfel (traducerea directă din original):

a	b	
Orice dospit ²²	nu veți mânca. ²³	
c	b ¹	a ¹
În toate casele voastre	veți mânca	<i>mătsōt</i> .

În cadrul unei narațiuni, acest tip de structură are rolul de a accentua sau de a apropia de apogeu secțiunea narativă anterioară.

12:21. Moise a chemat pe toți bătrânii lui Israel și le-a zis: "Duceți-vă de luați un miel pentru familiile voastre și junghiați Paștile."

Moise poruncește acum poporului să se pregătească pentru primul Paște. În acest pasaj, la directivele generale primite de profet se adaugă alte câteva detalii. În versetul de față ni se spune că bătrânii lui Israel erau cei ce trebuiau să pregătească și să împartă masa / jertfa de Paște. Bătrânul avea rolul de a purta de grijă familiilor care erau sub autoritatea și responsabilitatea sa.

"Duceți-vă" este un imperativ care în ebraică înseamnă "Începeți / conduceți". Bătrânii ca și conducători în Israel sunt cei care trebuie să asculte primii de porunci, iar apoi toată comunitatea le va urma exemplul.

12:22. Să luați apoi un mănunchi de isop, să-l muiăți în sângele din strachină și să ungeți pragul de sus și cei doi stâlpi ai ușii cu sângele din strachină. Nimeni din voi să nu iasă din casă până dimineața.

Acum Moise le explică bătrânilor modul în care trebuie aplicat semnul sângelui pe casele israeliților. Bătrânii trebuie să unge casele cu sânge folosindu-se de isop. Isopul este o plantă cu multe frunze și se folosește pentru a opri coagularea sângelui. El este utilizat și în cadrul altor ritualuri din Vechiul Testament, mai ales în cele de purificare (vezi Numeri 19:18). Mai târziu, isopul a ajuns un simbol al purificării, după cum citim în Psalmul 51:7: "Curăță-mă cu isop și voi fi curat; spală-mă și voi fi mai alb decât zăpada."

Termenul ebraic tradus prin "**strachină**" are două înțelesuri diferite.²⁴ Pe de o parte, poate fi tradus prin "lighean" sau "potir" (vezi, de exemplu, 2 Samuel 17:28; 1 Împărați 7:50). Dar de cele mai multe ori acest cuvânt este folosit ca substantiv masculin pentru "prag" (vezi, de exemplu, Judecători 19:27; Ezechiel 43:8; etc.). Dacă cea de-a doua traducere este corectă în cazul versetului 22, atunci implicația ar fi că întregul cadru al ușii pragul de sus, stâlpii și pragul de jos - trebuie acoperit cu sânge. Aceasta ar demonstra o protecție completă a persoanelor aflate înăuntru.

12:23. Când va trece Domnul ca să lovească Egiptul și va vedea sângele pe pragul de sus și pe cei doi stâlpi ai ușii, Domnul va trece pe lângă ușă și nu va îngădui Nimicitorului să intre în casele voastre ca să vă lovească.

Identitatea "**Nimicitorului**" este un subiect de dezbateri între comentatori. Unii îl definesc într-un mod impersonal. Sarna, de exemplu, afirmă că "Urgia, deși personificată, nu este o ființă demonică independentă. Ea poate opera doar în limitele impuse de Dumnezeu".²⁵ Deși sunt de acord că Nimicitorul nu este o "ființă demonică independentă", nu agreez ideea naturii sale impersonale. Probabil că această imagine trebuie identificată cu îngerul Domnului. În 1 Cronici 21:9-17, un înger al Domnului este forța nimicitoare trimisă împotriva lui David și a poporului Israel din pricina unui recensământ nesolicitat de Dumnezeu.

12:24. Să păziți lucrul acesta ca o lege pentru voi și pentru copiii voștri în veac.

Ca și în versetul 17 (unde verbul "**a ține**" apare de două ori), caracterul obligatoriu al legilor pentru Paște este subliniat și în acest verset. Paștele este și o sărbătoare care trebuie transmisă cu grijă copiilor, pentru ca semnificația și importanța ei să se transmită din generație în generație. Urmașii evreilor aveau să fie beneficiarii principali ai Paștilor. Astfel aceasta este o "**lege veșnică**", o lege care trebuie respectată și împlinită întotdeauna.

12:25. Când veți intra în țara pe care v-o va da Domnul, după făgăduința Lui, să țineți acest obicei sfânt.

Țara pe care Dumnezeu o promisese evreilor era Canaan și fusese dată lui Avraam și seminței lui cu multe secole în urmă (vezi Geneza 12:7). Israeliții trebuie să se asigure că vor respecta ritualul Paștilor și în țara unde curge lapte și miere. Ei nu trebuie să uite ce a făcut Dumnezeu pentru ei ca și popor. Una din primele acțiuni ale evreilor după intrarea în țară a fost de fapt sărbătorirea Paștilor (Iosua 5:10).

Cuvântul ebraic pentru "**obicei**" este termenul uzual pentru muncă / slujire. Folosit și mai înainte cu referire la robia evreilor în țara lui Faraon (Exodul 1:14), aici el arată cine este Cel pe care Îl slujesc israeliții cu adevărat. Iar contrastul este clar: munca grea pe care au depus-o pentru Faraon este înlocuită acum de o slujire plină de compasiune și dragoste pentru Domnul.

12:26-27. Și când vă vor întreba copiii voștri: "Ce înseamnă obiceiul acesta?" să răspundeți: "Este jertfa de Paște în cinstea Domnului, care a trecut pe lângă casele copiilor lui Israel în Egipt, când a lovit Egiptul și a

scăpat casele noastre." Poporul s-a plecat și s-a închinat până la pământ.

Aici, în încheierea poruncilor date poporului său, Moise reafirmă aspectul pedagogic al ritualului Paștilor. Când vor vedea copiii evenimentele din cadrul sărbătorii Paștilor, vor fi curioși. Părinții vor avea obligația să profite de ocazie și să le spună istoria răscumpărării din Egipt, amintindu-le mereu de Dumnezeu care acționează.

Reacția poporului a fost că **"s-au aplecat și s-au închinat"**. În limba ebraică, aceasta este o expresie care ilustrează o scenă de închinare, laudă și adorare. Ea a fost folosită mai devreme în cartea Exodul (vezi comentariul asupra versetului 4:31).

12:28. Și copiii lui Israel au plecat și au făcut cum poruncise Domnul lui Moise și lui Aaron; așa au făcut.

Închinarea înaintea Domnului este urmată imediat de acțiune. Închinarea naște ascultare. Ceea ce au făcut evreii a fost să se pregătească pentru Paște; ei au respectat toate instrucțiunile și poruncile pe care tocmai le primiseră de la Moise.

Realitatea supunerii lor față de poruncile Torei este confirmată de repetiția verbului "a face". Versetul sună în original astfel: **"Copiii lui Israel au făcut ce le-a poruncit Domnul prin Moise și Aaron, așa au făcut."** Aceeași construcție gramaticală a fost utilizată și mai devreme cu privire la Moise și Aaron care au ascultat de poruncile lui Dumnezeu până în cele mai mici detalii (vezi comentariul asupra versetului 7:6).

Aplicație

Una dintre învățăturile esențiale extrase din această secțiune constă în aplicația temporală a poruncilor Paștilor. Paștile trebuie sărbătorite de poporul lui Dumnezeu de-a lungul istoriei, din generație în generație. Această poruncă este subliniată prin apariția sa de trei ori

în pasajul de față (v. 14, 17, 24). Caracterul continuu, obligatoriu al sărbătorii Paștilor ridică o întrebare bisericii: Cum respectă biserica această poruncă? Sărbătorim noi Paștile?

În Noul Testament, Cina Domnului este o comemorare a Paștilor (vezi Matei 26:17-19). Fiecare masă de Paște includea două elemente: vinul și pâinea nedospită. Vinul simboliza sângele mielului vărsat pentru a-i proteja pe israeliți de îngerul răzbunător. Pâinea simboliza pâinea pe care evreii au purtat-o în spate când au plecat în grabă din Egipt. Isus reinterpretează aceste două elemente și definește evenimentul Paștilor ca o prefigurare a Sa și a lucrării Sale. În Matei 26:26-28, Isus spune că vinul este o imagine a sângelui lui Cristos care ia păcatele poporului Său, iar pâinea este imaginea trupului Său atârnat pe cruce pentru păcătoși. Pe scurt, Isus anunță faptul că El este Mielul de Paști, care, prin vărsarea sângelui Său, este un înlocuitor pentru poporul Lui, ferindu-l de mânia și judecata lui Dumnezeu. Cu alte cuvinte, așa cum Israelul a fost acoperit de sângele mielului de Paști, noul Israel este acoperit cu sângele lui Mesia (vezi Ioan 1:29; 1 Petru 1:19; 1 Corinteni 5:7).

Faptul esențial este că atunci când creștinii sărbătoresc Cina Domnului, ei țin Paștile pe care Dumnezeu a poruncit poporului Său să le țină pentru totdeauna. *Mărturisirea de credință Scoțiană* din 1560 spune în felul următor:

Așa cum părinții sub Lege, în afară de realitatea jertfelor, aveau două sacramente principale, adică tăierea-împrejur și Paștile, iar cei care le respingeau pe acestea nu erau recunoscuți ca făcând parte din poporul lui Dumnezeu; tot așa și noi recunoaștem și mărturisim că acum, în perioada Evangheliei, și noi avem două sacramente principale, singurele instituite de Domnul Isus și poruncite a fi sărbătorite de cei ce vor face parte din trupul Lui, și a-nume Botezul și Cina Domnului Isus, numită și Împărtășirea Trupului și Sângelui Său.

Motivul pentru care creștinii sărbătoresc Paștile în felul acesta este în primul rând de a-și aminti lucrarea lui Cristos de eliberare a poporului Său de la moarte și întuneric. Mai mult, sărbătoarea este un semn că toți credincioșii sunt poporul lui Dumnezeu și al legământului, iar Dumnezeu locuiește în mijlocul lor. În fine, ea este un semn al continuității poporului lui Dumnezeu din Vechiul Testament până în Noul Testament și dincolo de acesta.